

महाराष्ट्र राज्य अनुसूचित जाती आयोग
अधिनियम, २०२५ (सन २०२५ चा
महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ३७) दि.१२
सप्टेंबर, २०२५ पासून अंमलात आल्याने
महाराष्ट्र राज्य अनुसूचित जाती जमाती
आयोग संपुष्टात आणणे व तद्अनुषंगिक
कार्यवाही.

महाराष्ट्र शासन

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग

शासन निर्णय क्र:- सीबीसी-२०१७/प्र.क्र.६९(भाग-१)/मावक

मंत्रालय, विस्तार भवन, मुंबई.

दिनांक:- १८ फेब्रुवारी, २०२६

- वाचा:- १) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.रामाआ-२००३/प्र.क्र.१७५/मावक-१, दि.०१.०३.२००५.
- २) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.सीबीसी-१०/प्र.क्र.५७६/मावक-५, दि.०२.१२.२००६.
- ३) शासन निर्णय, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्र.सीबीसी-२०२२/प्र.क्र.१३३(भाग-२)/मावक, दि.१६.०९.२०२४.
- ४) महाराष्ट्र राज्य अनुसूचित जाती आयोग अधिनियम, २०२५ (सन २०२५ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ३७).
- ५) शासन अधिसूचना, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, क्रमांक:सीबीसी-२०१७/प्र.क्र.६९(भाग-१)/मावक दि.१२.०९.२०२५.

प्रस्तावना:-

अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमातीच्या सामाजिक, शैक्षणिक व आर्थिक परिस्थितीचा अभ्यास करून शासनास उपाययोजना सुचविण्यासाठी वाचा क्र.१ येथील दि.१ मार्च, २००५ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये महाराष्ट्र राज्य अनुसूचित जाती जमाती आयोगाची स्थापना करण्यात आली होती. महाराष्ट्र राज्य अनुसूचित जाती जमाती आयोगाकरिता अधिकारी/ कर्मचारी वर्गाची २७ पदे प्रथम टप्प्यात भरण्यास वाचा क्र.२ येथील दि.०२.१२.२००६ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली होती. वाचा क्र.३ येथील दि.१६.०९.२०२४ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये महाराष्ट्र राज्य अनुसूचित जाती जमाती आयोगावर १ अध्यक्ष, १ उपाध्यक्ष तथा सदस्य व २ सदस्य यांची नियुक्ती करण्यात आली आहे. तदनंतर, केंद्र शासनाच्या धर्तीवर राज्यात स्वतंत्रपणे महाराष्ट्र राज्य अनुसूचित जाती आयोगास मान्यता व वैधानिक दर्जा देण्याच्या प्रस्तावास मा. मंत्रीमंडळाच्या दि.१०.०६.२०२५ रोजीच्या बैठकीत मान्यता दिलेली आहे. तसेच वाचा क्र.२ येथील दि.०२.१२.२००६ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये महाराष्ट्र राज्य अनुसूचित जाती जमाती आयोगावर निर्माण करण्यात आलेल्या २७ पदांना महाराष्ट्र राज्य अनुसूचित जाती आयोगावर हस्तांतरित करण्यास मा. मंत्रीमंडळाच्या दि.१०.०६.२०२५ रोजीच्या बैठकीत मान्यता देण्यात आलेली आहे. त्यास अनुसरून महाराष्ट्र विधानमंडळाच्या सन २०२५ चे द्वितीय (पावसाळी) अधिवेशनात त्याबाबतचे विधेयक पारित करून व मा. राज्यपालांनी दिलेल्या संमतीनुसार महाराष्ट्र राज्यातील अनुसूचित जातींच्या हिताचे संरक्षण व रक्षण करण्याच्या; आणि त्यांचे कल्याण व विकास करण्यासाठी सुधारात्मक उपाययोजनांची

शिफारस करण्याच्या दृष्टीने, महाराष्ट्र राज्य अनुसूचित जाती आयोग गठित करण्याकरिता आणि तत्संबंधित किंवा तदनुषंगिक बाबींकरिता तरतूद करण्यासाठी महाराष्ट्र राज्य अनुसूचित जाती आयोग अधिनियम, २०२५ (सन २०२५ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ३७) (यापुढे याचा उल्लेख “उक्त अधिनियम” असा केलेला आहे) अधिसूचित करण्यात आला आहे. वाचा क्र.५ येथील अधिसूचनेन्वये उक्त अधिनियमाच्या अंमलबजावणीचा दि.१२.०९.२०२५ सुनिश्चित करण्यात आला आहे. त्यास अनुसरून महाराष्ट्र राज्य अनुसूचित जाती जमाती आयोग संपुष्टात आणणे व तदनुषंगिक कार्यवाही करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

महाराष्ट्र राज्य अनुसूचित जाती आयोग अधिनियम, २०२५ (सन २०२५ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ३७) दि.१२.०९.२०२५ पासून अंमलात आला असल्याने शासन खालीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे:-

- १) वाचा क्र.१ येथील शासन निर्णय, दि.०१.०३.२००५ अन्वये स्थापन करण्यात आलेला महाराष्ट्र राज्य अनुसूचित जाती जमाती आयोग संपुष्टात आणण्यास याद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे.
- २) महाराष्ट्र राज्य अनुसूचित जाती आयोग अधिनियम, २०२५ (सन २०२५ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ३७) ची अंमलबजावणी दि.१२.०९.२०२५ पासून सुरू झाली असल्याने वाचा क्र.३ येथील शासन निर्णय, दि.१६.०९.२०२४ अन्वये महाराष्ट्र राज्य अनुसूचित जाती जमाती आयोगावर नियुक्त करण्यात आलेल्या १ अध्यक्ष, १ उपाध्यक्ष तथा सदस्य व २ सदस्य यांच्या नियुक्त्या रद्द करण्यास याद्वारे मान्यता देण्यात येत आहे
- ३) नव्याने गठीत महाराष्ट्र राज्य अनुसूचित जाती आयोगावरील अध्यक्ष व सदस्य यांच्या नियुक्तीबाबत स्वतंत्र आदेश निर्गमित करण्यात येतील.

सदरचा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक २०२६०२१८१७१२३२८४२२ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात आला आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(वर्षा देशमुख)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य, यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई.
२. मा. सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
३. मा. अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
४. मा. उप सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
५. मा. उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई मा. विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद/विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
६. सर्व सन्माननीय संसद सदस्य.

७. सर्व विधानपरिषद/विधानसभा सदस्य, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
८. मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
९. मा. उप मुख्यमंत्री (नगरविकास) यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय मुंबई.
१०. मा. उप मुख्यमंत्री (क्रीडा व युवक कल्याण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
११. मा. मंत्री (सामाजिक न्याय) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय मुंबई.
१२. सर्व मा. मंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय मुंबई.
१३. मा. राज्यमंत्री (सामाजिक न्याय) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय मुंबई.
१४. सर्व मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय मुंबई.
१५. मा. मुख्य सचिव यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
१६. अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव/ सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
१७. पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
१८. विभागीय आयुक्त, महसूल विभागीय आयुक्त कार्यालय (सर्व विभाग).
१९. आयुक्त, समाजकल्याण, पुणे.
२०. महासंचालक, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्था (बार्टी), पुणे.
२१. जिल्हाधिकारी (सर्व).
२२. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व).
२३. पोलीस अधीक्षक, जिल्हा पोलीस अधीक्षक कार्यालय (सर्व)
२४. महालेखापाल, महाराष्ट्र-१/२, (लेखा व अनुज्ञेयता)/(लेखापरिक्षा), मुंबई/नागपूर.
२५. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई/नागपूर.
२६. सदस्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य अनुसूचित जाती आयोग, मुंबई.
२७. सह सचिव/ उप सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२८. सर्व अवर सचिव/कक्ष अधिकारी , सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२९. निवड नस्ती/मावक.